

## BELANGRIJKE INFORMATIE!

Deze tekst is de inhoud van het bestand LEESMIJ op de CD-ROM. U ziet deze tekst alleen nu bij de eerste keer dat u deze CD-ROM gebruikt, daarna wordt deze tekst niet meer automatisch getoond. Lees dus nu deze tekst aandachtig door. U kunt deze tekst trouwens wel altijd raadplegen door het bestand LEESMIJ te openen. U doet dit in Windows 3.x via Hoofdgroep/Bestandsbeheer/CD-ROM-drive en in Windows 95/NT via Start/Programma's/Windows Verkenner/CD-ROM-drive. Door te dubbelklikken op LEESMIJ wordt het bestand geopend. U kunt de tekst ook nu afdrukken zodat u er altijd direct over kunt beschikken.

Deze tekst bevat aanwijzingen voor het gebruik van de CD-ROM en het oplossen van eventueel voorkomende problemen. Wij verwachten overigens dat u bij het werken met deze CD-ROM weinig of geen problemen tegen zult komen. Het is wel heel belangrijk dat u in Windows de juiste taal en toetsenbordindeling hebt ingesteld, met name voor het typen van bijzondere tekens.

### Taal- en toetsenbordinstelling

Als u woorden uit een vreemde taal moet typen is het wel erg belangrijk dat u weet hoe u bijzondere tekens kunt typen. Met bijzondere tekens bedoelen we tekens als ç, Ü, é, â, ç, ñ en ß. Daarvoor is allereerst de juiste taal- en toetsenbordinstelling nodig. U dient uw computer voor de taal in te stellen op "Nederlands" (Dutch standard) en als toetsenbordindeling te kiezen voor Engels VS (Verenigde Staten of United States) International. U kunt deze instellingen als volgt controleren en eventueel aanpassen:

**Windows 3.x:** Controleer en wijzig eventueel via Hoofdgroep/Configuratiescherm/Internationaal/Taal en Toetsenbordindeling.

**Windows 95/NT:** Kies Start/Instellingen/Configuratiescherm/Toetsenbord/Taal. Hier kunt u de taal en de toetsenbordindeling controleren en instellen.

### Typen van bijzondere tekens

In Windows 3.x en Windows 95/NT kunt u bijzondere tekens altijd typen met een combinatie van de Alt-toets en een viercijferige code. Deze viercijferige code typt u altijd op het numerieke deel rechts op het toetsenbord. Let op dat de NumLock aanstaat. U kunt dit zien door een brandend lichtje onder de aanduiding NumLock. Als u een bijzonder teken moet typen houdt dan de Alt-toets ingedrukt en typ de viercijferige code van dat teken. Voor de CD-ROM's in de serie Interactieve Taalreizen zijn de belangrijkste codes:

|          |   |          |   |          |   |          |   |
|----------|---|----------|---|----------|---|----------|---|
| Alt-0228 | ä | Alt-0224 | à | Alt-0225 | á | Alt-0226 | â |
| Alt-0196 | Ä | Alt-0231 | ç | Alt-0235 | ë | Alt-0232 | è |
| Alt-0233 | é | Alt-0234 | ê | Alt-0200 | È | Alt-0201 | É |
| Alt-0202 | Ê | Alt-0239 | ï | Alt-0238 | î | Alt-0241 | ñ |
| Alt-0209 | Ñ | Alt-0246 | ö | Alt-0244 | ô | Alt-0214 | Ö |
| Alt-0252 | ü | Alt-0249 | ù | Alt-0250 | ú | Alt-0220 | Ü |
| Alt-0223 | ß | Alt-0191 | ç | Alt-0161 | ı |          |   |

Een volledig overzicht van deze Alt-codes vindt u in bijna elk boek over Windows.

#### Er is echter een veel comfortabeler manier voor het typen van speciale tekens:

In Windows kunt u bij de bovengenoemde taalinstelling (Nederlands standaard/Dutch standard) en toetsenbordindeling (Engels; United States International) ook op twee andere manieren bijzondere tekens typen. De eerste manier is het achter elkaar indrukken van twee toetsen. Als u de eerste toets een keer drukt ziet u nog niets. Pas bij het daarna drukken van de tweede toets ziet u het teken op uw scherm verschijnen. We geven een paar voorbeelden:

"e geeft ë, 'e geeft é, 'u geeft ú, 'c geeft ç, ~n geeft ñ, ~N geeft Ñ, ^o geeft ô en "O geeft Ö.

De tweede manier is een combinatie van de Alt-toets die rechts naast de spatiebalk zit en een andere toets. Vooral bij de cursussen Spaans en Duits is dit handig. Zo geeft Alt-? het teken ¿ en Alt-1 het teken ¡ en Alt-S geeft ß. Houd hierbij de rechter Alt-toets ingedrukt terwijl u op de andere toets drukt (Alt-S betekent dus: houd Alt ingedrukt en druk op de toets S).

## **Gebruik van de CD-ROM**

In de CD-box vindt u aanwijzingen voor het werken met en het bedienen van de taal cursus. Lees dit informatieblad aandachtig door. Als u vragen hebt over hoe het programma werkt en wat u er allemaal mee kunt doen kijk dan eerst of u het antwoord in die informatie kunt vinden. U ontdekt overigens de vele mogelijkheden ook door gewoon even de tijd te nemen om met de cursus te "spelen"!

### **Opname met een microfoon**

Als u een oefening hebt gemaakt kunt u zelf tekst naspreken en opnemen. U dient hiervoor eerst in het menu (zet eerst de pijlpunt met de muis op de videomoderator) met de muis te klikken op het microfoontje (Opname). Vervolgens zet u de pijlpunt, waaraan het microfoontje blijft kleven, op een zin en spreekt u de tekst na. Als u klaar bent met inspreken hoort u de originele tekst en uw eigen tekst.

### **Tijdelijk stoppen van de dialoog en stap-voor-stap-modus**

Elke dialoog (de diaserie voorafgaand aan de oefeningen) kunt u met een klik met de linker muisknop stopzetten. Hiermee schakelt u de stap-voor-stap-modus in. Door met de linker/rechter muisknop te klikken, tenminste als de muiswijzer niet in de tekstballon staat, kunt u respectievelijk een dia terug/vooruit bladeren. Klikt u met de linker muisknop in de tekstballon dan wordt de tekst nogmaals uitgesproken. Klikt u in het menu op "Opname" dan kunt u zelf een alternatief voor de tekst in de tekstballon inspreken. De opname begint pas als u begint te spreken in de microfoon. U kunt zo de hele voorstelling met uw eigen teksten laten afspelen. Hiervoor hoeft u slechts in het menu op verder te klikken. Als de dialoog is afgelopen wordt de door u ingesproken tekst gewist en wordt de originele tekst weer actief.

### **Het programma kan onthouden waar u bent gebleven!**

U kunt het programma beëindigen door via het menu op terug en uiteindelijk op einde te klikken. Als u het programma een volgende keer weer start begint het weer bij het begin. Wilt u dat u bij een volgende keer direct verder kunt gaan waar u de vorige keer gebleven bent dan moet u het programma verlaten via **Alt-F4**. U houdt de Alt-toets ingedrukt terwijl u op de functietoets F4 drukt.

### **Uitschakelen van de videomoderator (de Gids)**

Als u vaker met de taal cursus werkt en geen behoefte meer hebt aan de aanwijzingen van de videomoderator (de gids, die u tijdens uw taalreis begeleidt en steeds zegt wat u moet doen, hoe u een oefening hebt gemaakt of waar u heen kunt gaan) dan kunt u haar of hem letterlijk de mond snoeren. In het menu ziet u de optie "Gids". Hiermee kunt u de Gids uit en aan zetten.

## **Mogelijke problemen en oplossingen**

### **Geluidsweergave**

**Windows 3.x:** Bij de start van het programma verschijnt de foutmelding "De geluidsweergave van de dialogen (Microsoft ADPCM, 22 Khz, Stereo) is in dit systeem niet mogelijk. Voer de SETUP.EXE volledig uit". Voer in dit geval de SETUP.EXE, inclusief het installeren van Video for Windows (op de CD-ROM) uit.

**Windows 95:** Bij het starten van het programma verschijnt de mededeling "De geluidsweergave van de dialogen (Microsoft ADPCM, 22 Khz, Stereo) is in dit systeem niet mogelijk. Mogelijkerwijs

is de benodigde codec niet geïnstalleerd". Bij het uitvoeren van de dialogen verwacht het programma dat de geluidscomprimerings codec Microsoft ADPCM aanwezig is. Deze behoort tot de standaardconfiguratie van Windows 95. Mocht dit onderdeel om de een of andere reden in uw systeem ontbreken, dan kunt u het alsnog installeren. Hiervoor gaat u als volgt te werk: Klik op START. Ga via Instellingen naar Configuratiescherm. Klik op Configuratiescherm. Klik op de icoon Nieuwe Hardware. Nu wordt de wizard Nieuwe Hardware gestart. Klik op Volgende. Kies Nee en klik Volgende. Dubbelklik op Besturing voor geluid, video en spelletjes. Klik op Microsoft Audiocodecs; dubbelklik op ADPCM CODEC en tenslotte op Voltooien. U heeft hiervoor wel de installatie CD-ROM van Windows 95 nodig.

Mocht het programma bij het starten nog steeds een foutmelding over de geluidscomprimerings-codecs geven dan heeft u zeer waarschijnlijk een oudere 8-bit-geluidskaart. In dat geval is de enige oplossing om uw oude geluidskaart door een moderne te vervangen.

### **Afspelen van videos**

**Windows 3.x:** Als u een foutmelding ziet die er op neer komt dat de videocomprimerings-codec "Cinepak" niet op uw systeem aanwezig is voer dan SETUP.EXE uit en installeer daarbij het programma Video for Windows.

**Windows 95:** Als u een foutmelding ziet die er op neer komt dat de videocomprimerings-codec "Cinepak" niet op uw systeem aanwezig is dan moet u deze alsnog installeren. Alhoewel Cinepak tot de standaardinstallatie van Windows 95 hoort, moet dit programma in sommige gevallen achteraf worden geïnstalleerd. Hiervoor gaat u als volgt te werk:

Klik op START. Ga via Instellingen naar Configuratiescherm. Klik op Configuratiescherm. Klik op de icoon Nieuwe Hardware. Nu wordt de wizard Nieuwe Hardware gestart. Klik op Volgende. Kies Nee en klik op Volgende. Dubbelklik op Besturing voor geluid, video en spelletjes. Kies de Cinepak-codec. U doet dit door in het scherm in de linker lijst de ingang Supermatch te selecteren (klik hier op). In het rechter deel van het scherm verschijnt de codec Cinepak. Klik tenslotte op Verder en in het volgende scherm op Voltooien. U heeft hiervoor wel de installatie CD-ROM van Windows 95 nodig.

### **Geluidskaart**

**Windows 3.x:** Als de geluidskaart in uw computer 16 bit stereo-audiobestanden niet zomaar kan afspelen, moet u het programma SETUP.EXE volledig uitvoeren. Het tweede deel van SETUP, de installatie van Video voor Windows, breidt het systeem uit met een driver (dit is een programma voor het aansturen van apparatuur) genaamd Sound Mapper. Dit programma zet 16 bit geluid om in 8 bit geluid.

**Belangrijk:** U kunt eenvoudig nagaan of uw systeem met een geluidskaart en de daarbij horende driver is uitgerust. Dubbelklik in het hoofdscherm op de icoon configuratiescherm. Dubbelklik vervolgens in het configuratiescherm op de icoon geluid. Daarop krijgt u een lijst te zien met systeemgeluiden in Windows. Kies een bepaald geluid uit en laat het horen. Als u wat hoort is alles in orde, uw geluidskaart doet 't! Hoort u niets dan is er iets mis met de installatie van uw geluidskaart of er zit helemaal geen geluidskaart in uw computer.

Als er bij het werken met de taalcursus verstoringen in het geluid optreden moet u de configuratie van uw geluidskaart en/of CD-ROM-speler controleren. U moet er in ieder geval voor zorgen dat u de nieuwste drivers voor die apparaten hebt geïnstalleerd. U kunt de nieuwste drivers voor uw geluidskaart en CD-ROM-speler(en ook voor uw beeldscherm) dikwijls via het Internet downloaden. Als u de beschikking hebt over een Internet-aansluiting dan kunt u via uw browser(Netscape of Internet Explorer) de site van de fabrikant van uw apparatuur raadplegen. Daar vindt u bijna altijd een sectie met "downloads". Als u de typeaanduiding van uw apparatuur weet kunt u heel eenvoudig de nieuwste drivers voor die typen downloaden. Het merk en type van uw apparatuur vindt u in de handleidingen die u bij uw computer hebt gekregen of anders bij uw leverancier. De naam van de World Wide Web site van een bepaald merk is bijna altijd "merknaam.com". Vaak zijn deze bestanden gecomprimeerd met WinZip. Na het downloaden moet u de bestanden eerst uitpakken alvorens u de drivers kunt installeren. Het installeren van

die drivers is meestal het uitvoeren van een .exe-programma dat na het uitpakken ontstaat. Vaak zit er ook een readme-bestand bij waarin u kunt lezen wat u moet doen.

### **Grafische kaart en problemen met het beeldscherm**

U krijgt de foutmelding "Dit programma verwacht een beeldschermresolutie van 800x600 pixels bij 256 kleuren". U werkt dan waarschijnlijk met een resolutie van 640x480 beeldpunten. U moet in dit geval de resolutie van uw grafische kaart op de waarde 800x600 instellen. Werkt u met een laptop of notebook die geen 800x600 beeldpunten met 256 kleuren aan kan dan moet u in de systeeminstellingen toch kiezen voor 800x600 beeldpunten en 256 kleuren en een externe monitor aansluiten.

**Windows 3.x:** Bij problemen raden wij u aan eerst met de beschikbare driver voor uw grafische kaart experimenteren. Mocht u geen driver voor uw grafische kaart hebben dan kunt u terugvallen op de in Windows 3.11 en in Windows for Workgroups 3.11 standaard meegeleverde Super VGA-driver.

**Windows 95/NT 4.0:** Kies START-knop, vervolgens Instellingen en Configuratiescherm. In het configuratiescherm kiest u Beeldscherm en vervolgens de tab Instellingen. Hier kunt u alles aanpassen.

### **Geheugen en configuratie**

Uw computer dient tenminste over 4 Mb RAM geheugen te beschikken. Verder heeft u een optimaal geconfigureerd systeem nodig. Dit houdt onder meer in:

- Een permanent wisselbestand (swapfile) van tenminste 4 Mb. Als u met Windows for Workgroups werkt en de Netwerk-functies zijn geladen dan blijft er voor toepassingsprogramma's nog maar 600 Kb intern geheugen over (bij Windows 3.1x is dit 2 Mb). Om deze reden moet u bij Windows for Workgroups werken met 32 bit bestandstoegang en de Cache instellen op 2048 Kb. Mocht u in deze configuratie een melding van Windows krijgen die zegt "Niet genoeg geheugen" trekt u zich daar dan niets van aan.
- Stel voor SMARTDRV de standaardwaarden in (1 Mb onder DOS, 512 Kb onder Windows)
- Het programma MSCDEX moet geladen zijn voordat SMARTDRV gestart wordt. Anders ziet SMARTDRV de CD-ROM drive niet!

Sluit voordat u een taal cursus start eerst alle andere toepassingen die veelgeheugen nodig hebben. Dit is speciaal het geval bij:

- DOS-boxen: De optie MS DOS Prompt voor het starten van een MS DOS-programma, ook al staat deze alleen als een symbool op de Desktop, vraagt tenminste 800 Kb aan geheugen.
- Achtergrond van het beeldscherm. Een 256 kleuren bitmap vraagt bij een schermresolutie van 1024x768 beeldpunten al 769 Kb aan geheugen!

Heeft uw computer meer dan 4 Mb RAM dan is een fijnafstemming niet nodig. Wel is van belang dat eerst MSCDEX en dan SMARTDRV wordt geladen.

## **Verdere aanwijzingen bij het installeren**

**Windows 95:** Het programma op deze CD-ROM is onder Windows 95 als zelfstartend programma uitgevoerd. Als u de CD-ROM in de CD-ROM drive doet start het programma vanzelf. Onder Windows 95 zijn geen drivers, zoals Video for Windows of Sound Mapper, nodig en hoeft het SETUP-programma niet te worden uitgevoerd. Wilt u toch een programmagroep maken dan kunt u SETUP.EXE via de Windows Verkenner uitvoeren. SETUP maakt dan een programmagroep ACADEMIC SERVICE, die u via de START-knop en Programma's kunt oproepen. Daarin wordt naast de taal cursus ook een symbool geïnstalleerd voor het bestand dat u nu leest (LEESMIJ)

**Windows 3.x:** Het installeren van deze taalcursus wordt door het programma SETUP.EXE, dat in de hoofddirectory van de CD-ROM staat, verzorgd. De installatie van Video for Windows is alleen dan nodig als uw geluidskaart niet rechtstreeks 16 bit/stereo geluid kan weergeven. Zie ook hiervoor bij "Geluidskaart".

## Tot slot

Als u technische problemen met uw beeldscherm of geluidskaart hebt raadpleeg dan eerst uw systeemdokumentatie of de leverancier van uw computer of randapparatuur. Veel technische vragen worden ook beantwoord in de vele boeken die over Windows worden uitgegeven. Informatie over de werking en het installeren van deze CD-ROM vindt u in de brochures in de CD boxen. Mocht u desondanks toch nog vastlopen dan kunt u ons per e-mail uw probleem voorleggen. Ons email-adres is [post@acaserv.nl](mailto:post@acaserv.nl). U kunt ons ook telefonisch bereiken. Ons telefoonnummer is 0182-322422.

-